

SÁFÁRY LÁSZLÓ

Köztetek vagyok

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

BUDAPEST

**Sorozatszerkesztő
SIMOR ANDRÁS**

**Szerkesztette, korai verseit összegyűjtötte,
válogatta és az előszót írta
FINTA ÉVA**

**Tipográfia
DOMJÁN ISTVÁN**

© Sáfáry László

Sáfáry László(1910-1943): A Munkácson született költő 33 évet élt. A Don-kanyarban fagyott meg 1943 februárjában a 2. magyar hadsereg kötelékében.

Nem volt igazi katona. Kurszknál az ezred írnokává nevezték ki.

Első fennmaradt verse 1926-ban keletkezett, még nem töltötte be a 16. életévét. Az ingázás szülőföld és anyaország között végigkísérte életét. A sátoraljaújhelyi gimnáziumban vizsgázott magántanulóként, Budapesten volt bölcsészhallgató, miközben nyarait otthon töltötte, s életében megjelent két kötetét, a *Lendület* (1931) és a *Verhovina* (1935) című verses könyvecskéket is Munkácson adták ki.

Az otthontól való elszakadás anyagilag és emberileg is kiszolgáltatottá tette a polgári családból származó fiatalembert. Elethelyzete egyre közelebb vitte a munkásokhoz és a társadalom periferiáján tengődőkhöz, magyarokhoz és ruténokhoz egyaránt, ami mélyítette szociális érzékenységét és elkötelezettségét.

Gyöngéd líráját a természet, a szerelem és az ember témaköre jellemzi. Csaknem panteista szemléletmódja egybeforrasztja a tájat és az embert, a szervest és a szervetlent, s mindennek lelket ad. Versei a maguk idejében újszerűek voltak, de ez a költői beszéd napjainkban egyre természetesebbé válik. Jelen kötet célja a megemlékezésen túl korai verseinek bemutatása. Ezeknek túlnyomó része megjelent a korabeli újságokban. A szerkesztés során tekintettel voltam a szerző hosszú és rövid magánhangzó használatára, melyben a költői szabadság mellett a századelő nyelvhasználata is megfigyelhető.

Ezen nem változtattam első és második kötetének önálló ciklusban szerepeltetése során sem, de a Sándor Lászlótól átvett, kötetben először szereplő írásokon meghagytam a szerkesztő „kézjegyét” az ékezethasználattal tekintetében.

Finta Éva

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

ELŐSZÓ

Az 1910-ben Munkácson (ma Ukrajnához tartozik) született költő rövid élettörténete és pályafutása két verseskötetettel dokumentálható. Első kötete 1931-ben jelent meg *Lendület* címmel, a második 1935-ben, címe: *Verhovina*. Az összesen nyolcvan költemény korántsem tárta fel a szerző teljes költői habitusát, a már meglévőt sem, nemhogy a várhatót.

Azt a 33 évet, amely számára megadatott, történelmi és politikai események szabdalják, s tették számára küzdelmessé már a megélhetés szintjén is. 1928-ban magántanulóként érettségizett Sátoraljaújhely városában, ahova szökve érkezett vizsgáira az azt megelőző években is, hiszen Trianont követően Kárpátját Csehszlovákiához csa-

tolták. Magyar állampolgárságot szerzett ugyan később, de ez elvágta szülőföldjétől és hozzátartozóitól. A Pázmány Péter Tudományegyetem magyar-latin szakos hallgatójaként ezért sokat nélkülözött, s csak időközben szerzett barátai jóindulatára számíthatott. Így történt, hogy az egyetemet tíz év alatt végezte el, mivel közben rendszeresen munkát kellett vállalnia, s tehetsége gondozásának, kötetei kiadásának – a belső parancsnak is – engedelmesskednie kellett.

1942-ben behívták Jászberénybe katonának. A 2. magyar hadsereg kötelékében kizárólag írni teendőket látott el. Fegyverrel nem harcolt, hogy a fagy végzett vele, szemtanúk állítják. 1943-ban a Don-kanyarban lelte halálát.

Megrendítő élettörténete és hatalmas életkedve életrajzi érdekességeket rejt. Irodalmi tevékenysége azonban a maga korában sokkal számottevőbb, mint azt sejtenénk. Költészetével is saját ösvényt taposott, bár kortársai megvádolták egyfajta Simon Andor-féle epigonizmussal. Az idő és a mélyebb elemzés azonban eloldotta hagyatékától ezt a vádat. Szlovákiában, Kárpátalján, Magyarországon az elmúlt évtizedek alatt neve, szerepe, jelentősége többször szóba került egy-egy szellemidéző cikk, tanulmány erejéig. Az első irodalomtörténész, aki míg verseiről letörölte a port, az olvasók számára újra hozzáférhetővé tette írásait, az egykori barát és lapszerkesztő Sándor László volt, ki őrzője is lehetett kéziratoknak. 1969-ben *Korforduló* címen új verseskötetét jelentette meg Sáfárynak, megtoldva a két verseskötet anyagát korábban kötetben nem szereplő 38 költeménnyel. 1995-ben a kárpátaljai származású S. Benedek András *Hőmezők előtt* címmel szerkesztett kötetet Sáfáry verseiből, ciklusokba rendezve azokat, bizonyos minőségi szelekciót is szem előtt tartva. Mindezek a könyvmegjelenések és az ettől szerényebb, néhány versére kiterjedő megidézések azonban megkerülték a teljesebb portré kialakítását a korai művek napvilágra hozatalával, amit Görömbei András publikációiban több alkalommal is szóvá tett és hiányolt.

Jelen vállalkozásom ezt a hiányt szeretné pótolni 27, eddig kötetben nem szereplő költemény közreadásával. Ebben nagy segítségemre volt a Petőfi Irodalmi Múzeum levéltára. Kutatásaim során a Sándor László által közreadott, korábban kötetben nem szereplő ciklust is kissé átrendeztem három, azóta előkerült vers beillesztésével, melyek közül a *Játék* az S. Benedek András által szerkesztett kötetben is megtalálható.

A figyelemreméltó Sáfáry-anyag közt megtaláltam a költő által a kezdetektől vezetett kék és pepita füzeteket, valamint több versének gépelt változatát. A kéziratos anyag adminisztrációs feljegyzéseket is tartalmaz, melyek a versek keletkezésének vagy megjelenésének idejére és helyére (fórumára) vonatkoznak. Ezt filológusként olyan értékes információnak tekintetem, hogy a kötetben is feltüntettem.

Az általam négy részre tagolt verseskötet kronológiai szempontokra épül. Az első szakaszban korai versei találhatók, melyek nívuként szolgálhatnak mind az irodalomtörténetnek, mind a költő tevékenységét ismerő olvasónak. A második és harmadik szakasz valójában a költő két, életében kiadott, maga szerkesztette kötetét tartalmazza teljes hitelességgel. A záró rész Sándor László könyvét idézi meg cikluscímével. Ezzel tiszteletemnek és főhajtásomnak szeretném jelét adni Sándor László és mindazok előtt, akik Sáfáry életművét szeretettel és alázattal gondozták.

Jelen verseskötet címét maga a költő sugallta *Hegylakók* című versének utolsó sorával. A többféle variációt lesöpörte ez a jelenlétre utaló, a továbbélést segítő változat, mellyel magam is szeretném meghosszabbítani Sáfáry utóéletét, köztünk maradását.

Kelt: Sárospatak, 2008. július 15.

KORAI VERSEK (1926-1929)

Való és álom

Való és álom, ebből áll az élet,
Csak valónak élj, hogy megküzdj vele,
Alomnak ha hiszel, valóra éledsz,
S elsodor az élet fürgeteg-szele.
Tovaragad földi sorspályádon,
S elhagy az élet, miként az álom.

1926. június

Visszavágtok napkeletre!

Mily jó volna ismét messze napkeleten élni!
A nagy magyar pusztáinkat jó lóhátról mérni,
Lovagolni hegyeinkről búzatermő völgyre!..
Kelő napból Isten képe nézne ránk s a földre.
A napsugár tőlünk menne vad, messze nyugatra,
A szép magyar boldogságról hirt egyedül adna.
Túl a csendes Volga vizén egymást hogy szeretnénk!
Vérszerződés nélkül egymást szívünkre ölelnénk.
Énekelnék (hosszúhajú, lantos hegedősök),
Attiláról, Szent Istvánról, mit tettek az ősök.
Jönne aztán az elmúltról bús, szomorú ének:
Hogy teltek a vad nyugaton egyiptomi évek.
Jövendőnről az énekünk lelkesítőn szólna;
Hogy hevülne szívünk-lelkünk, szemünk hogy lángolna!
Hegyeinkről pásztortüzek messze lobognának,
A tejuton haza várnánk hős hadát Csabának.
Tárogató búgna egyik hegyről másik hegyre...
Oh, mennyire visszavágyom a szép napkeletre!

1926

A Múzsához

Euterpe! Te kedves múzsa, ki oly sok ifjú lelkét lángra
gyújthatott,
S őket aztán az ifjúsággal együtt kegyetlen otthagytod,
Mások után nézel, kik még ifjak és remélnek,
S kiknek ajkán aztán az ifjúsággal elhal az ének.
Múzsa te, csapodár ne csalj meg engem.
Maradj velem, engedd énekelnem
Ifjúságom múltán, elmúlt ifjúságom,
Ha lelkem vigaszát másutt nem találok.
Kísérj végig küzdelmes, nehéz éltemen.
Euterpe! Múzsák múzsája, maradj, maradj velem!

1926.

december

(Olykor néma békéltető...)

Olykor néma békéltető csendben
A jövőre s arra gondolok
Kik igazán boldogok?
Lélekszemmel általtörve a jövőnek ködfalát
Jobboldalon egyik énem,
Mellette boldog kis család;
Szembe vele másik énem
Vérző szívem pengeti gyászörömös, adys dalát.
Ha a párkák megkérdeznék, melyiket választom?
A csendes életet? Vagy a másikat talán?
Tövissel szúrt véres szívem bús dalait választanám!

1926. december

Ti kék füzetek!

Legkedvesebb barátaim,
Ti kék füzetek!
Mennyi emlék, vágy és álom
Van már bennetek!
Valahányszor sirni vágyom
S fojt a fájdalom,
Csak nektek szól, ti értitek
Egyedül dalom.
Dalaimmal ezután is
Gyorsan teljetelek,
S ha szükségem lesz reátok
Sokan legyetek:

Ha majd elmúlt ifjúságom
S már nem dalolok:
Tirátok, kék füzetek,
Sírva borulok.
S amig szívem bús fájdalma
Le nem csillapult:
Soraitok közt zenélve
Vigasztal a múlt.

1927. április 2.

(Feljött a holdvilág...)

Feljött a holdvilág
S a cseresznyevirág
Illata szállott szerteszét,
A távol estharang
S a fülemüle hang
Zsongták szerelmünk énekét.

Emlékszel, édes, milyen édes
Tavasze volt?...

Oh! Megint a bús, a beszédes,
Az álom dalolt!

1927. április 22.

(Te ihletek madárja!)

Te ihletek madárja!
Ki szép szivekbe szállasz,
Melyekben elpihenhetsz;
Mióta várja torkom
Az ismerős szorongást,
Melyet csakis te hozhatsz!
A fájdalom szín árnyat
Szememre hullni, röptöd
Okozta ritka árnyat
Szemem nagyon kívánta!
Hogy énekelni tudjam
A régen őrzött álmok
Sokféle szép zenéjét.
De most, hogy megjelentél,
Szívemnek e dalával

Csak tégedet köszöntlek;
Hisz gyakran álma voltál
Sirás, sok éjszakámnak;
Szeretném, hogyha gyakran
Jönnél segíteni nékem
Az álmaim dalolni!

1927.(?) február 13. (25.)

Tavaszi hangulat

Tavasza van. Egyedül járok
Májusra váró fák között.
Rajtuk színes fakadások,
Már mind húsvéthoz öltözött.
 Puha szellőn jönnek felém
 Csókok s tavaszi illatok;
 Hívón andalgok egy mesén:
 Úgy érzem, hogy boldog vagyok,
Mert szívem a sok panasszal
Ma otthon, egyedül maradt;
Nem szabad sírni tavasszal
Májusra váró fák alatt!

1927. április 10.

A regős diákoknak

Nektek szól az ének, új magyar regősök!
Ti vagytok szememben az igazi hősök!
Dallal mentek neki minden ellenségnek,
S daloltok akkor is, hogyha legyőztétek
Az ősit, a nagyot, a kegyetlen közönyt,
És a Lelkesedés háladallal köszönt.

Küzdjete tovább is, törjete előre!
Menjete, fussate falura, mezőre!
Halljanak a falvak még magyar meséket,
Múltról és jövőről, lelkesítőt, szépet.
Szálljon erdőn, mezőn és minden határon
Keresztül egy boldog Jövőt adó álom!

Legyen a munkátok számotokra szentség,
Lelkes szavaitok a Jövőt jelentsék!
Dallal védett várat ellenség nem vesz be;

Vigyetek dalt, reményt a csüggedt szivekbe!
Így lesztek ti egykor diadalmas ősök,
Szép Jövőt ígérő új magyar regősök!

1927. április 17.

Vajda centenárium 1927.

Egy elszállt üstökösnek,
Az első dal-ködösnek
Szól csendesen az ünnep;
Bús, régen sirt vágyak,
Átkozódók, lágyak,

Egy percre előtűnnek.
Egy perc és elfelejtjük,
Ismét a múltba ejtjük,
S a messze tovatűntnek
Még jobban halkulva,
Száz esztendő múlva
Szól csak megint az ünnep.

1927

Álomország

Áldva áldott Álomország,
Vendégváró Álomporták,
Sok Álomvidék.
A kék égen nincsen felhő,
S hogyha olykor mégis feljő,
Rózsaszín az ég.

Egész éven virúlnak fák,
Tárt karokkal Álomnimfák,
Álomligetek.

Ligetekben zöld tisztások,
Ahol én csak ások, ások,
S almokat vetek.

Nincsenek itt sehol hantok,
Jönnek felém álomhangok,
Mind arról mesél:
Nincsen vége itt a nyárnak,
Itt csak boldog napok járnak,
Sohse jön a tél.

S most búcsúzunk: Álomország,

Vendéglátó Álomporták
S a rózsaszín ég.
Feltör lelkemből sirásom:
Álomország, áldott álom,
Csak ne még, ne még!

1927

(Rózsaszín virágok...)

Rózsaszín virágok
dalos kertjében jártam
és találtam
szép, odatévedt
orchideát.

Az én szívem is bús
trópusi virág; halljam
milyen dallam
lesz, ha a kettő
összehajol?

Színes szírom szívem
sir és nem dalol; vájjon
dalos tavaszon
mit keresel itt
őszir sirás?

1927. szeptember (október 21.)

Margitsziget

Egy csillag dalolt.
Magasra érett fű felett
acélgép karja kattogott.
Örök parancs,
a fű hajolt.
A délutáni holdvilág
szintén szőke volt.

Szerelem

Örök kívánság lassan átsugarul
a szemedről röpdös át komoly fejemre,

mint napmeleg sugárzik hegyperemre.
És nyílvonal...nem tud ma voltról, márul.
De visszapattan két fehér halomhoz
s a völgy tavában percre elpihenhet.
De nem soká, hajad hiv és nem enged,
színével hiv a forró nyugalomhoz
hajad, mely őszi fák színével cserje.
A pásztor gyakran elhagy nyáját, aklot,
hogy bánatát az őszi színű tiszta
cserjék között vidámsággá heverje...
A szád vonalja vékonyan vonaglott,
mint lágy esőben élvező giliszta.

Olyan vagy

Olyan vagy nekem, mint a nap,
meleg kezeddel keltesz hajnalonként.
Olyan vagy nekem, mint a fü,
Lágyan simulsz és forrón elborítasz.

Mért kell lenni?...

Mért kell lenni a lelkemnek
Bánatos hajónak,
Gyászos ködtől körülvettnek,
Tengeren bolygónak?

Miért nem tud az én lelkem
Kicsiny csónak lenni?
Miért nincsen kicsiny telkem
Kiszállni, pihenni?

Miért nincsen búcsukendő
A továbbszállónak?
Mért nem lehet lelkem lengő,
Virággal telt csónak?...

Dissonantia

Márvány, fehér csont, vagy sötét sár. Mindegy.
Emel magának hosszú ferdetornyot.
Színek, miket szét, végtelenbe hordott

a szél, e ferdeségbe hullanak. Mint egy
madárijesztő... s őszutón ökörnyál.
De karcsú tornya vad magasba tárul
örök hívásnak fáradt árbocául.
Hol, merre bujkál egy korán szökött nyár?
Kis hajnalok hiába integetnek.
A ferdeség falába fúrt eretnek,
uj álmokért hiába húz az éter.
Kik erre merni is merészek voltak,
küszöbkövön örökre elbotoltak.
Pedig mindössze néhány centiméter.

Szállj magasra...

Szállj magasra, míg tavasz van,
Amíg látlak, el ne pattanj,
Szép reményem, te csillogó szappanbuborék!
Hadd láthassam feléd nézve,
Amint repülsz fel a légbe,
Hogy úszik a báránfelhő, milyen kék az ég?
Bátran tekints fel a napba,
Repülj, repülj a magasba,
Szállj magasra szép reményem, el ne pattanj még!

Majd ősszel, ha közéig telem
S a távolba nem lát szemem,
Akkor pattanj a magasban szép csendesen el,
Akkor én már úgysem látlak,
Teljesülni nem kívánlak,
De a lelkem nemsokára téged is meglel.
Szállj magasra, míg tavasz van,
Amig látlak el ne pattanj
Repülj, repülj szép reményem a magasba fel!

Phónix

A szenvedélyek szép virágaiból
máglyát rakok,
(oly szépek az illatos, bíbor,
bánat-virágos
ravatalok.)

S magam a csábos, dalolva pattogó
tűzbe vetem:
szürke tollam piros virágon

égjen hamuvá,
pernye legyen!

A hamuból majd pompázva kiszállok,
virág-vesztem
eldalolom és a virágos
máglya rakását
újra kezdem.

1928. január

Dal

Az ág rügyekbe hajt ki,
a rügy virágba pattan,
az Élet él, kering, száll,
az éjben, virradatban.
Az álmok egyre jönnek,
fakad belőlük illat,
a Nap sugárral áldoz,
színek dalolva nyílnak.
Vagyok...vagy, és virág, nap...
Szivem van és dalom van.
Mosoly, sírás s a ritmus...
Mindez de szép! De honnan?...

1928. április (?)

A szívem régen...

A szívem régen nem vágyott dalra,
jobbra és balra
csak kacagott.

A szívem később buúzó dalban
kacagta halkan
azt, aki sirt.

A szívem most már mindég lel könnyet,
többet és többet
sir és dalol;

Mi lesz, ha már nem tud majd dalolni
s bús, ócska holmi,
csak sir szívem?...

1928. június

Ganimédes

Szép szívemet, ragyogó Ganiméd-poharam suhanón
vezetem az olymposi táj
sugaras tetején. Tele van szerelem kacagó, nevető
muzsikájával. Kavarog poharamban a vad,
viharos, ideges remegés:
az örök fiatalság.
Napsugaras s a virágszirmos utakon suhanok,
istenek ajka csak és ajakam
iszik a poharam kacagó, ragyogó,
örök és habozó italából.
Irigyen könyörögnek a lenti-lakók,
biboros kicsi csepp nem jutna nekik,
a szívükbe, piros poharukba?
Irigyen suhanok, nem adom, nem adok,
csak enyém poharam!
Kacagok, suhanok, futok én s a szívem:
ragyogó, muzsikás
Ganiméd poharam...

1928. október

Ovidius Tomiban

Itt, Tomiban viharos szeleket küldözget a tenger,
zúgva taszítja a szél télnek a jégszekerét.
Rómában mosolyogva repül a lenge Zefirus
s Flóra amerre kacsint, tarkul a szürke vidék.
Itt didereg, fáj, fázik a testem, a lelkem,
összevonom tógám, összeszorítom a szám.
Ott Liber és Flórának ünnepe, áldoz a város,
feltámadt a Tavasz! Bor! Zene! Tánc! Ölelés!
Itt némán, hallgatva ülök, mit érne beszélni?
Durva a géta beszéd, tompa a géta szive.
Ott latinok, lányok, lágy zengzetü lyra,
forró római dal, virgili pásztor idill.
Itt egyedül várom a volt szeretőm, a Szerencsét,
számlálom az időt: nap s nap az éjbe merül.
Ott szerető rokonok, lelkük melegíti a lelkünk,
várni is úgy rövidebb, sírni is úgy a vigabb!
Így tombol, gomolyog lelkemben a múlt a jelennel:

hajnali szép emlék s éjszinü gondolatok.
Jobb menekülni ködétől a kízó gondolatoknak,
s nézni az égi mezőn elsuhanó madarat...

1929. március 23

Nyugalom

Ó mi szép a Messziség
csodás, szelíd varázsa,
lánggal égő Itt helyett
Az Ott lilás parázsa,
szívbe dobbant Most után
nehány mosolygó emlék...
Ó mi jó, ha minden egy:
az Élet és a Nemlét.

Püspökladány, 1929. február 17.

Aphrodité

Sörét vizek felett dühöngve dül az orkán,
riadt sirály had felsikongni sem mer,
olyan veszettül ordít rá a tenger.
(Talán a titka tör ki kerge torkán.)

Utána gyors, de csak csalárd csitultság:
a szikla partról csengve vissza sodrott,
de máskor kékes-zöldes csipkefodrok
a napsugárban is fehérén furcsák,

s kivillan egyszer egy szobor fehérség,
amit viharban szült az éj s a mélység,:
(a szörnyű tenger mennyi sorsot bir el!)

a mély fölött már fénylik arca, teste...
Jaj! ifjú testek testet öltött veszte!
A sok sirály sikongva száll a hirrel.

1929. szeptember

Furcsa

Én sem ismerem,
te sem ismered.
Mégis: életem,
mégis: életed.

Vagy nem furcsa ez:
elpihent a szél,
sárgán, csendben hull
mégis a levél?

Én sem érthetem,
te sem értheted.
Mégis: életem,
mégis: életed.

1929. augusztus 27. – október

Antheus

Fáradt nyakát két vasmarok szorítja,
szemén az élet vad vigyorba retten,
sikolt, keresve társat istenekben:
az ég falát a kárpit elborítja

s a hang beful, befojtják párna-felhők.
Hiába rémül messze tengerekre,
verőt hasit az isteni dereglye,
ahol mulatnak boldog ember-erdők.

A harc folyik, kemény, vadult, dübörgő,
a hangja halkult és remegve hörgő.
(Viharkor zugnak így a parti sziklák.)

De hirtelen megérti léte titkát:
tekintetét a föld szemébe rejti
s karok gyűrűjét könnyedén lefejti.

1929. október

(A titokzatos Erő)

A titokzatos Erő
suhanó Napok közt osztotta ki a csillagokat.
A Napok talán szeméből szálltak szertesztét.

Vannak, akik izzadva tengerek felé szaladnak
s a szél gúnyosan rohan felettük.

Apám a tengerek felől jött,
mert a fenyők is tükrözik az ég mosolygását,
és a magasság könnye mindenütt nehéz.

LENDÜLET (1931)

Lendület

Csalfán a földre görbített
ég nem állja útamat.
Nincs lábad,
ha visszarántanak dohos mesék.
Az égen is madár száll,
s az ég se mozdulatlan.
Ráncigálják roppant csillagok.

Háború

A vén fenyő a kis fiának
múlt viharról reszketően mesél.
Az évek sodra ellenállhatatlan,
tavasz feszíti bátor izmomat.
Erő, ma himnuszt inditok feléd!
A sarki koldus csonka karral kéregét.

Kisfiú voltam

Kisfiú voltam,
homokban várat építettem.
A tél jött
és kis húgot hozott.
Apám harcolt Isten nevében áldott fegyverekkel.
A tél szivünkre zúzmarát ragasztott,
és apámat féltettük Isten nevében áldott fegyverektől
A homokot is hó takarta,

és egy ismerős siratta elesett fiát.

Lüktető

Jazz-zene.
Szívdobogás.
Szétriadó fiatal nyáj fut az ég tetején.
Pásztora sápadozik.
Automobil az uton,
bóbita száll a mezőn,
s megfeketült felhők kotorásznak az égen.

Kisvárosi csend

Békaszóba bújt az este hangja,
lomha fény tekintget át a fákon.
Hunyt szemünk már messze tájakon jár,
kél a nap a kincses Indiákon.
Vad dzsungelék és jámbor rizsmezők,
aratni s ölni fent kemény acélok,
tarka város,
templomok körül szép, kövér papok.
És páriák.
Pucérok.

Túl az éjszakákon

Kövér füvek,
napfény,
pihenni.
A friss erőkön mámorok legelnek,
a mámoron túl álmok hajladoznak,
az álmok mögött tüzes titok remeg.
A harmattól mámoros füvek,
a karcsú gyermekláncfüvek
omolnak, tántorognak,
egymással összebújnak,
bolondos pengeszóra
a hajnalba hintik fürge bóbitáikat.

Fiatal férfiak

Roppant sziklafalak katlanában
viharok kalapálnak erőssé minket.
Lombos erdők íve alatt várnak reánk a lányok,
fehér mellük előtt a gyöngyvirágok is meghajolnak
Testünkön jégeső csattog,
de szemünkkel hozzájuk eveznek
a szerelemtől kipirult felhők.

Fényképezés falun

A porfelhő felszáll, azután pihen.
A porfelhő felszáll, azután pihen.
A menyasszony hófehéren néz a masinába.
Zakatol a munka,
elhallgattak a költöző madárkák...
Sötét propeller hajtja a földet,
és egy kisleány a munkában megszakadt.

Fény

A sötétség hegyről hegyre lép,
és a csillagok is az ég párnái mögé merültek.
Csak a nyárfa áll fehéren,
mint sorsütötte emberek reménye,
és fényével hívja párját,
a szentjánosbogár.

Mező

A vén diófát fejsze ölte meg,
a gyöngyvirág elhervadt csendesen.
Én még járok a nagyfüvű mezőkön.
Pacsirta dalol a magasban,
magvak szállnak az őszben.
Élünk és egyszer meghalunk.
Szeretnék találkozni a karcsúnövésű lánnyal,
kinek szive együtt ring az én szívemmel
a patak csengő habjaiban
és a mérhetetlen fűben.

Virágok az égen

A parti fűzfa úgy néz a hömpölygő tömegre,
mint egy koldusgyerek.
A világot próféták simogatják,
és százezer pilóta szolgál a halálnak.
Piros virágokat láttam az égen
és gyalogosan indulok a kék hegyeknek.

Hé, hegyoldalak

Kis pásztorfiuk ülnek tarisznyám körül.
Hé, hegyoldalak!
Én talán még harcban égek el,
de az ő gyermekeik boldog és szabad világra születnek.
A nap piros, meleg virág,
nyugodt vagyok,
feléje fordítom arcomat.

Éjszaka

A hang is fáj, ha kell,
a csend is fáj, ha nagy.
Az ébredés nehéz,
az álom is nehéz.
Ha mély szemedbe néz az éj,
hajmallá pirul!

Hegytetőn

Öreg kövek között is láttam fürge szöcskecsókot.
Az aszfalt szívtelen,
keményebb zöld-mohos köveknél.
A nap vidám gyerek,
a völgyben játszik elbujócskát.
Ó, kedvesem, be jól esik, hogy erre is követtél!

Ijedt kívánság

Reszketnek a múltak.
Reszketnek a fák.
A szél megzavarta a csendesség csodáit.
Ó, holdas este, holdas este!
Menj fenébe mafla bánatoddal!

Zavar

Hiába sírsz!
Huncut szél csiklandja az erdőt.
Hiába nevetsz!
Durva szél ríkatja az erdőt.
Gyönyörű vizirózsa gyökere
zavarja a boldog halakat.

Megtaláltuk a tüzet

Ne vess!
Régen az élet jéghideg volt.
Évmilliók simogatták a gömbölyű hómezőt.
Megtaláltuk a tüzet!
Megtaláltam a tüzet!
Gyere velem!
A jéghegyek oldalán kinyílt a bozótos.

A tavasz vándorol

A tengerparton talán elhallgatott egy andalúz gitár,
és körülöttünk kehelybe bomlik milliónyi bimbó.
Megölhetetlen, ős zenére táncolunk,
és felettünk ezüstfonálon ring az este.

Szekfü

Gyorsan gördülnek napjaim,
mint kavicsok a hegyi patakban.
Egyedül vagyok

és az élet forrása felé közeledem.
Egy felhő kigyúlt a láthatáron.
Piros szekfü,
mondom magamban
és anyámnak küldöm ezt a versemet.

Nagyváros

Aszfalt alatt a barna föld halott.
Az élet is beteg,
a villamos visít,
s a gyors szelet talán a Tátra küldte.

Sáfáry József

Sokat jártam Vele a hegyek között,
akkor léptem át a lövészárkok ottfelajti emlékét
és néhány évtizedet.
Most a világváros lüktetésében bányászom a jövő dalát,
de közben megszorítom a kezét
és messzelátó barátaimat,
a hegyeket is üdvözlöm.

Honvág

A parki orgonák drót mögött virulnak.
A vadvirágok szemhatárt borítnak.
Vágyam szárnya drót alatt csapong.

Esti korzó

A hívás pányváját szemembe dobtad.
Szemem vadabb a vágatásnál.
Csodálkozol?
Könnyű neked.
Te vacsoráztál.

Hónap végén

A májuseste lázas ritmusára
szerelmesen bokáznak most a margaréták.
A pénztelenség szürkerácsu ketrec.
Ó, fehér virágok, sima női mellek!
Könnyező szemekkel hagymát harapunk.

Kopott házak

A házak lopott meleggel rámlehelnek,
s a napfény közöttük aléltan tántorog.
Ó, siettetném a falnak ment időt,
jó volna már a hegytetőn heverni,
a nappal csokolózni
meztelen!

Munkásfiuk

Megint eltapostunk hat napot,
holttesteiken átugortunk,
és a fák eltakarják a gyárkémenyeket.
Fölöttünk mindentudó madarak nevetnek,
mert a város lánya rúzzsal festi száját.
A szerelmesen ránkboruló világot
a hajnal pirosítja!

Sokan vagyunk

Az összetartozás meleg sugár,
izzik szívemben,
mint rózsatőn a reggel.
Sokan vagyunk,
a föld szilárd alattunk,
és álmaink is törhetetlenek.

Ó gyorsaság

A szél merészebb, mint a gép-csodák,

és a fák utána integetnek.
A képzelet suhintja színes ostorát.
Fáradt vagyok,
az esti széllel versenyeztem.

A csend hatalmas

A fellegek rohannak,
elragadják a fáradt napot.
A csend altatni kezdi a hegytestvéreket,
lentről csak néha ér fel egy kis hangdarab,
nem tudjuk, ki küldte, emberek, kutyák?
Mindegy.
A csend hatalma nagy a színeken.
Ha akarom,
a búzatábla rózsaszínű,
a pipacsok lilák,
és a búcsúzó nap egy a kedvesemmel.

Elégia

Az emberek véletlennek hívják
a sorsok kis muszáját.
Én tudom,
jöttél s már nem vagy itt,
mert vitt a sorsok áradása.
Tegnap rózsás alkonyainak vonóztak a tücskök,
mint sok nyári esten át...
Mikor volt?
Mindegy, nem tudom.
A nyár összeforraszt évet, napot, perceket.

Uj parasztok

A pezsgő habzik túl a nagy falon,
az ósdi emberek asztala limonádéra vár.
A nap már jó barátunk,
nem izzaszt lóhalálra,
és erős kezünk traktoron pihen.

Semmi baj

Most érkeztem vissza a csillagok közül.
Éhes vagyok.
Üres a zsebem.
Hideg a pipám.
Ne búsulj, Laci!
Nagyobb köveket is görget még a sorsod.

Piros fonál

Az árnyékom hatalmas néger legény,
akivel egynek érzem magamat.
Sok zsákot hordtam a kikötőben,
jó lesz elnyúlni a fák alatt.
A nap lehajlik,
rágondolok a kedvesemre,
ki messze túl van a hegyeken.
Most indul a hold nagy szalmakalapban.
És kettőnk közé piros fonalat sző a szerelem.

Múlt századok mélyén

Muzsikáló órák
múlt századok mélyén
halkan haldokolnak.
Kalapácsunk és nótánk ütemére
jönnek felénk kedveseink,
és testük versenyt remeg az érett búzamezőkkel.

Meghalt a nádas

Megérkeztek a gépek
barna, vasöklü emberekkel.
Érzi halálát a nádas
és búcsuzenét ölelkezik a széllel.
Óriás barázdák mentén ölelkezünk
és dalolunk a fakadó kenyérnek.

Egy huligánhoz

Szegény embertársam!
Sajnálak téged.
Egészséges vagy.
Eszel.
Iszol.
És a ringó erdők nem tetszenek neked.
A lámpavas a technika csodája,
a legelsőre kösd fel hát magad!
Én búcsúzom tőled,
ideges vagyok talán
és költő vagyok egészen biztosan,
halálig sem fárasztanak el a végtelen utak,
dalolva cipelem halhatatlan bánatomat,
dalolva keresem sosemlátott kedvesemet,
ki vidáman vár reám
egy óriási, kék hegyen.

Korallsziget

Hajóm tengerfenéken sír a fény után,
engem napfényes szigetre sodortak a szelek.
Ó, hiába táplál a föld,
hiába muzsikálnak a színek,
hiába virít körülöttem örök tavasz,
kibírhatalanul vágyom barátaim után,
akikkel egyirányba tartanánk,
fáj a szívem kedvesem után,
ki átölelné fáradt fejemet,
mint napfény a korallsziget örök tavaszát.

Szabadság

Sokezer évig harcoltak apáink,
ezért virult ki a mi életünk.
Magukra hagyjuk a csodás dinamókat,
nélkülünk is keresztüldübörögnek az éjszakákon.
Mi kísétálunk a haszontalan hegyek közé
és virágok leszünk a kopár sziklatetőn.

Mindenki énekel

Itt vagyunk
mi fák és bozótok,
virágunk minden tavasszal újra kihajt.
Itt vagyunk
mi csillagok és holdak,
egymásnak újra és újra világítunk.
Itt vagyunk
mi fiatal kedvesemmel,
most virágzik egyetlen tavaszunk.

Lepke

Lepkeszárnyak csillognak a napban,
hosszuéletű fenyők bólogatnak felém.
Tudom, hogy a virágszirmok minden őszön lehullnak,
és egyszer acélformákba ömlenek álmaim.

VERHOVINA (1935)

Vihar

Völgybe ért a riadt nyáj kolompja,
és az ég minden felhője a világra zuhant.
A sötét záporban szilárdabb vagyok a fasударaknál
és a nehéz cseppek elé vigan kitárom mellemet:
eltévedt fecskék,
domboldal lehajló virágai,
kislány,
gyertek a szívem alá!

Verhovina

Vaszil gazda a Verhovinán,
egy félhold földje is van talán,
kukoricát vetett belé,
és ha istenke is úgy akarja,
puliszka télre bőven lesz az asztalán.

Az istenkének segíteni kell,
mert néha bánatnak a hegyek.
Az erdőszéli kalyibában kint lármáz éjszakánkint
Vaszil és a három nagyobbik gyerek.
Ó furcsa, szörnyű éjszaka!
Puliszkás álmodtak a hegyek.
Ó furcsa, szörnyű éjszaka!
A kukoricán átgázolt egy vaddisznósereg.

Távoli barátaim

Fiatal szememben,
fiatal szememben végtelenrégi sírások
és végtelenrégi kacagások könnye remeg.
Szívemben csillogó erdők
és csillogó gépek zúgását sűríttem össze.

Feszítsd ki,
kis kamaszlány,
feszítsd ki zsendülő melledet!
Benne feszülnek távoli örömök
és távoli bánatok virágai!
Benne feszülnek távoli barátaim,
jövendő harcosok
és jövendő szeretők.

Árverés

A tanyán árverés volt,
adóba vittek bútort, búzát, igáslovat.
Egész délelőtt folyt a vásár,
délre már az eszelős öregasszony is sírva fakadt.
A Jancsi gyerek nem látott ezekből semmit,
hajnalban fűre vitte az egyetlen csikót.
Most eszi kis szalonnáját,
csattognak tízéves fogai.
A csikó is csak másodfű még,
a derékig érő fűben vígan szalad,
nem tud semmit a szomorúságról,
s a homlokán fehér csillag ragyog.

Köd

Az este éles, nyugtalan volt,
a fák ropogtak, siratták lombjukat.
A parázsból erdőtűz lett
és a város felé rohant,
ahol olyan sok tűzhely hideg.
Villámlott vagy három óra hosszat,
aztán öt percig eső esett.
Reggelre köd feküdt az egész vidékre,
verejtékezve ébredtek az emberek.
Csupa izgalom az éjben, emberekben,
és mégsem történik semmisse.
Aki álmában sóhajtozott,
dolgozik tovább hangtalanul.
Aki éjjel a fogát csikorgatta,
most csendesen vár a munkára,
amíg valaki értejön.
Az éj izgalma elpihent már,
nem szól egy szót itt senkise,
köd terült rá az egész vidékre,
ködbe merültek az emberek.

Tutajosok

A háborút és a békét a nagyurak csinálták,
nem tudjuk, ki parancsolta nekik.
Nekünk a tél parancsol,
hogy nyáron fát úsztassunk a Tiszán.
Most nem lehet,
mert a fának is kéne útlefél.
Nagy baj lesz ebből,
mert nekünk a tél parancsol,
hogy nyáron fát úsztassunk a Tiszán.

Tavaszi

A tavasz ideérkezett,
átkelt hegyeken és völgyeken,
lehelletével felgyújtotta a férfiakat
és átkelt százezer asszony testén.
Az erdőben izzik a levegő,
a fajdkakas vérpiros foltokat lát,
kiált, sikolt és könnyen puskacsőre kerül.
Az ösvényen lépések hallatszanak,
s a favágók közül egy-egy eltűnik.
A tisztás lány füve a földre hajlott,

az egyik fűszálon egy vércsepp rezeg.
Itt harcolt egymással két szarvasbika,
aztán itt heverésztek a szeretők.

Élet

A folyó kelet felől jön,
a vihar nyugat felől.
Az élet lüktetése rámrohan mindenfelől.
Szivemből sugarak szállnak,
szememből csillagok.
Gyönyörű, gyönyörű az élet!
Gyönyörű vagyok!

Vers

...bátor, ...átor ...átor, ...agitátor...
A forradalmi költő rímeiket keresgél.
A költészet nehéz ügy, nehéz.
Zörgessetek be a kávéház ablakán!
Ó, jaj! Szóljatok neki gyorsan, proletárok!
Drága szivarja mindjárt a körmére ég!

Bor

Mindegy, piros a bor vagy fehér,
az olcsóbbikból kérek még egy literrel,
ma még sokat iszom!
Csúnyán váltam el a kedvesemtől,
erre most jobb orvosságot nem tudok.
Nem vágyom pajtásra, koccintásra,
maradjanak máskorra a hosszú viták!
Egyedül akarok lenni,
egyedül akarok inni,
és elmúlt napjaimra emlékezem.
Emlékeimre lassan bor csapódik,
egyre tompább a bánatom,
hiszen nem történt semmi nagy baj,
holnapra megint kibékülünk,
és ha a kislány is úgy akarja,
akár egy évig egy kortyot sem iszom!

Talán többet ittam

Talán többet ittam a kelleténél.
Aranyosan rezgett a bor,
mint a napfényben kedvesem haja.
Szép ez a világ körülöttem,
szétosztom köztetek, fiuk!
A remek órákat, kösöntyűket,
a végtelenhosszu kolbászokat,
a kirakatok kincseit mind szétosztom köztetek!
Kedvesemnek azt az égő piros fényt viszem el,
amely a háztetők felett ragyog!

Súlyos éjszaka

A völgyre az éjszaka súlyosan borul rá
és újra meg újra a sötét erdőbe süllyeszti csillagait.
Így volt ez akkor is,
a hunyó parázs körül ültünk,
és a vén pásztor mesélte elfáradt életét.
Keserű szavától nyögtek a fák.
Kivágott törzseken ültünk előrehajolva,
egyformák voltunk az erdővel, a földdel,
és eljött mihozzánk akkor a halál.

Virág

Virágos hó zuhant a virágos mezők fölé.
Nagy nyugtalanság égeti szívemet,
virág, virág, hol vetted arcodat?!

Kemények vagyunk

Sok-sok villám a sötét felhők közt készen feszül.
Készek vagyunk mi is,
jelekre várunk
kopasz, vénülő jegenyék alatt.
Kárognak a hizott varjak.
Költőcske, ne dalolj!
Vázában liliom, pusztulj az útból,

nem szépek nekünk a csendéletek!
Frissen vágott botok,
kikalapált kaszák,
szálfák a sodró folyókon,
kemények vagyunk és egyenesek!

Tenger

A tengereknél is nyugtalanabb vagyok,
mert nem ismerem vágyaidat.
Látom a szomorú világ vidám halálát,
látom gazdag aratások kalászait
a szikkadt mezők felett,
de a tengereknél is nyugtalanabb vagyok,
mert nem látom fiatal testednek vágyait.

Aranybogár

A kislány az erdőben kószált,
még sohasem fogta meg őt így a tavasz.
A földieperre rá se nézett,
csak a madarak énekére figyelt fel nyugtalanul.
Éppen két szerelmes aranybogarat nézett,
mikor utolértem,
a szeme nedves volt és ragyogó.
Keményre érett már két gömbölyű melle.
Az ő testét sem hűsíti már a folyó.

Gyertyános

Amíg elérsz idáig a gyertyánoson keresztül,
kiálts néhányszor,
halljam, hogy jössz,
halljam a hangodat.
Én csendben fekszem itt a vízmosásnál,
a szabadság és a sarjuszag forr körülöttem
és mindig jobban és jobban megvadítja véretem.
Az életem már sokaknak sorsától elkötöttem,
ha sokáig váratsz magadra,
elszakítom tőled is.
Az erdőben is,
a kőházak között is nélküled fogok járni,

s amint a napok elvonulnak felettünk,
mindig messzebről hallod a hangomat.

Hozzám simultál

Hozzám simultál végre,
mint a tavaszi nap melege hozzám simul.
A testünk forróbb is a tavaszi napnál,
s a falevélnél is mélyebbek vagyunk.
Mélyebbek vagyunk a falevélnél,
magas fű leng minket körül.
Virágpor száll a levegőben,
és a nap mibennünk elmerül.

Hóviharok ideje

A társaság népes és igen előkelő,
nem is tudom, hogy kerültem bele,
meleg van itt nagyon,
a sok fecsegéstől fojtó a levegő.
Gyorsan el innen, legalább gondolatban:
apró faházban ülök fent a havasokban,
a téli viharok, hóviharok ideje eljött,
a félvad lovak karámokban várnak a legelők tavaszára,
élőlény nincs sehol,
farkasordítást is csak néha hallani.
A hó szinte egy darabban ereszkedik a földre,
és zúg a szél.
Ide nem jön most emberfia,
nem tud most hozzám jönni senkisé,
a hó mindenkit elfed előlem,
csak egy pontot láttam mozogni a völgyben,
talán a lány volt, akit szerettem,
de az is elmerült a hóban.

Szerelmes lány

Szerelmes lány rohan az éjszakában,
édes, édes virágom,
keresi eltűnt kedvesét.
Széles mezők,
szűk sikátorok,

merre vittétek lépteit?!
Igazság, szivünk piros reménye,
hová hullt fiatal harcosod?!
Jaj, talán rács mögött gondol a rügyező fákra,
jaj, talán golyó ütötte égő homlokát!
Segítsetek, széles mezők,
szűk sikátorok!
Szerelmes lány siratja eltűnt kedvesét az éjszakában.
Édes, édes virágom!
Bomlott hajában sírnak a csillagok.

Rejtett ösvény

A fű gyengén kétfelé csapzott,
rejtett ösvény húzódik irt.
Szomjas őzek vonulnak rajta reggelenkint,
minden kis zajra felfigyelnek,
lábuk futásra készen remeg.
Csendben hintázzatok, fák koronái,
csendesedj, zúgó patak!
űzött ember szalad most erre,
űzött ember bújik meg köztetek!
Védd meg őt, szilaj vihar,
villám, most arra támadj,
ahol az estben felvillan a szurony!
Tápláljátok őt, vad gyümölcsfák,
az igazság köztetek bujdosik!

Hideg van

Csúnya hideg idő van,
nincs nekem pénzem villamosra,
gyalogosan megyek kedvesemhez,
nem láttam őt már napok óta.
A havazástól alig látok,
most a hidra értem
s kabátomat nem győzöm összébb húzni a mellem fölött.
Messze lakik, és én már napok óta nem láttam őt.
Vágyom is nagyon utána,
nem bánom én a hideget se,
csak megmelegedném valahol,
mielőtt bemegyek hozzá,
csak legalább a kezemet melegíthetném meg!
Elembe fog futni kitért karokkal az édes kicsi pajtás,
hogy nyúlhassak én őhöz ilyen jéghideg kezekkel!

Most hazamegyek

Az apám elbocsátott tisztviselő,
messze, a jó öreg hegyek hónaljában él.
Én csak gondolatban járhatok most arra,
puhán és láthatatlanul,
mint a napmeleg,
de látom anyámat,
látom kis családkunk
és látom apámat is kevés barátja közt.
Rólam beszélnek éppen,
hogyan micsoda verseket írok,
hogyan gondolkozom,
hol van a rím és hol van a tradíció!
Az apám félig büszkén
és félig restelkedve szól:
hiszen fiatal még,
kiforr még, majd kiforr,
próbálja mentetetni tulmodern fiát.

Diák

Te ifjúmunkás vagy, munka nélkül,
én diák vagyok,
de tőlem az egyetem száz pengőnél is messzebbre van.
Mindennap közelebb jössz hozzám,
és én óránként feléd megyek.
Egymáshoz érett a mi sorsunk,
egymáshoz hajlott a mi sorsunk
sötét esztendőik súlya alatt.

Öreg legény

Száz virág is van egy almaágon,
egy fehér torony az egész almafa.
Öreg legény hever a fa tövében,
itt éjszakázott,
hullt rá a harmat és a virágok illata.
Tizenkét lány megy az utón, dalolnak,
fiatalok, és egy se fordul őfelé,
mennek tovább, a daluk elszáll,
a nap is megy utánuk, indul a hegy mögé

Az öreg legény csak fekszik a fa tövében,
nincs földje, nincs háza,
és nincs neki asszonya.
Szél támad, elvisz egynéhány virágot,
és eljött megint egy nap alkonya.

Nem fuj a szél

Nem fuj a szél,
és rezzen a lomb.
Ó, barátja van a lombnak.
Nem fuj a szél,
és csobban a viz.
Ó, gyermeke van a viznek.
Barátja van a lombnak,
gyermeke van a viznek,
a vágyakozás hajtja a felhőt,
és kezem simogatja a hajadat.

Törvény

A megölt szentjánosbogár nem világít.
Ne sírj, hugocskám,
ne bánts,
én nem akartam!
Törvény jelölte lépteim helyét.

Jó lány a kedvesed

Jó lány a kedvesed, barátom,
okos barna szemét könnyen felidézem,
és az ötven fillérek is eszembe jutnak,
amiket szűkös napokon a zsebembe csúsztatott.
Én huszonhároméves vagyok,
katona vagyok most
és a kincstári kenyérért eléggé megdolgozom,
s ha este a városba megyek,
nem vár senki a kapu előtt,
sem odébb, a liget esőverte fáin alatt,
sem pedig meleg szobában.
Annál inkább örülök,
hogy legalább ti egymásra találtatok.

Ha majd megint otthon lehetek,
meghívlak egyszer hozzám kettőtöket.
Olyan vidéken kószálunk majd,
ahol hajnaltól késő délutánig senkivel sem találkozunk,
s mikor a szarvasbogarak szárnyán az esti hideg is eljön
én már várni foglak titeket otthon
borral és meleg vacsorával.

Őszi esők

Felhőbe fűrták már fejüket az északi hegyek,
és elszéledtek barátaim a sárguló cserjék között.
A folyóparttól messze vagyok,
kedvesem hangját és a csillogó nyarat nem találok.
Sapkádat húzd a szemedre, fiú!
Egyedül találtak az őszi esők.

Öreg vincellér halála

Megérkezett az ősz,
és a szüretelők dalolása a falvak felé vonul.
Pihennek a szőlőtövek,
de öreg gondozójuk tovatűnt a rozsdaszínű fényből.
Megvárta, míg súlyos gerezdjeikkel
utólszor felköszöntik,
és halkan gyökereikhez hajtotta fehér fejét.

Ne felejtse el hegyeinket

Mundérba bujtatott kedves pajtásom,
a regula és a gyűlölet ostoba szavai közt
ne felejtse el hegyeinket,
és jussanak eszedbe a hegyek emberei.
A nyári utak porát
énrólam is lefűjták már a hideg szelek,
egyre növekednek vágyaim,
egyre erősödnek gondolataim,
és barátaim vágyai is egyre növekednek.
Kis kunyhóikban,
szalmakazlak tövén
emberibb életről gondolkodnak szótlanul.
Csak néha találkozunk egymással a száraz fűcsomókon,

a hideg csillagok jötte előtt,
és a legtöbb, amit most egymásnak mondhatunk:
ősz van már a Szinyák és Borló-Gyil öreg tölgyei közt.

Bimbó kinyílik

Bimbó kinyílik,
virág lehullik,
és egyre súlyosabb az életünk.
Gyárok leállnak,
földek kiégnek,
nem terem itt már csicsóka se.
Lapos tarisznyád hátadra véve,
indulhatsz, ember, a szemed után.
Határok húzódnak,
sorompók csapódnak,
jőjj vissza, ember, gyenge vagy egyedül!
Várunk rád, várunk,
dülőutaknál,
völgykatlanokban,
erdőknek mélyén
és sokan, sokan, sokan vagyunk!
Vágjál magadnak görcsös dorongot,
faragj magadnak furulyát, kürtöt
és fújjál sikoltó harci éneket!

Munkában

Nehezen jöttem el Budapestről,
mégis hazajöttem,
nem énfelém sugárzik már a kedvesem szeme,
a forró nyári napon mit kódrogjak ott egyedül.
Az apám itt dolgozik néhány legénnyel,
közéjük állok én is,
húzom a mérnöki láncot,
cöveket ütök az erősszagu füvek közé,
búza nő ezen a három holdon a tavasszal,
ház és kertecske lesz még az ősszel
azon a hetven négyszögölön.
Az erdőbe baltával megyek előre,
gyorsan jár a kezemben,
alig tud rajta tántorogni
a lombok közt behulló napsugár.
El is fárad belé és pihenni megy,
helyébe lép a jóval soványabb alkonyati csillag.

Pihenni megyek én is,
a tüskés bozótoson csak holnap vágjuk át magunkat.
Most vár a friss szénakazal,
a fáradtság és a szénaszag gyorsan el fog altatni engem,
holnap meg korán keltsetek fel, sárgarigók!
Keltsetek fel korán,
mert csupa balta és cövekelés,
csupa munka lesz ez a nyár,
és nem lesz nekem semmi bajom a szerelemtől!

Rozzant szekerek

Rozzant szekerek száradtak a sárba,
dudva nő a kerekek körül.
Jobb volna már a szakadékba lehullni,
üres itt minden, minek itt a szekér!
Üres itt minden,
sötét itt minden,
esztendők hosszú sora,
percek milliója hiába repül tovább!
A sötétség egyforma,
a sötétség itt marad.
Nemsokára hiába jön a segítség,
az éhes farkasok is hiába jönnek nemsokára!
Csak egy-két szurony csörren itt már,
és száraz köhögés felel
félig a földek alól.

Gesztenyefa

Ez a gesztenyefa tizenkét évvel ezelőtt is
csendesesen száradt a szemétdomb és a palánk között,
sokat olvastam a tetejében Nick Cartert és egyéb tiltott
könyveket.
Most is itt áll száradon
és hó létől nedvesen.
Azóta sokszor olvadt a hó a talpam alatt,
erős lettem és akaratos,
emberek és öreg szabályok nekem akármit hiába tiltanak.
Magam gazdálkodom az erőmmel és az időmmel,
éljen a kedvem és éljen a fiatalság,
a gesztenyefa lombja újból fölém borul!
Ellátok innen túl a kerítésen
és ellátok túl a jámbor szőlőhegyeken.
Az enyém egészen ez az éles levegőjű reggel,

jó kedvem van és igen örülök:
a nap ma megint frissebben bújik elő, mint tegnap,
és a hegyek fehér takaróján nagyokat szakít!

Messzeség

Hajók indulnak a széles óceánon,
világrészekén át rohannak fényes expresszvonatok.
Messze kerültem tőled, nincs módom arra,
hogy elmenjek hozzád, hogy láthassalak.
Rádiók szólnak, hullámok szállnak át a téren,
Ausztráliának üzenet Grönland és Afrika.
Hogy mondjam meg neked,
hogy vágyom utánad,
hogy nem tudlak téged elfelejteni!

Déli árnyék

Kis fák árnyéka csüng a nagy fán,
lombok szivén harkály kopog.
Emléked jár néha-néha erre,
s árnyékom a domboldalra hull.

Szomjuság

A víz ringatja szomjas szemünk gyűrűjét,
s a folyót a szél a tengerekhez csapja.
Hiába vársz felülről megváltó könnyeket,
az égboltozat nagy, ravasz mosolygás.
Az eső nagy Ívben kerülgeti a föld kiszikkadt arcát
erre hajlik, arra száll.

Hiába várunk, hiába vársz.
Fent a szomjuság az isten,
lent a szomjuság a király.

Nyári eső

Napok óta tikkasztó volt a melegség,

az ember éppúgy szenvedett tőle,
akár az állat vagy a növény,
de végre is kettészakadtak a felhők,
és most mindnyájunkat felfrissít ez a langyos nyári eső.
Jól esik ez a gyerekeknek,
lubickolnak is vigan a dagadó patakban,
a kutyák szájuk szélét nyalogatva szaladgálnak a szérún,
az összeaszott füvek uj erőre kapnak,
felemelik fejüket.
Uj erőre kapok én is,
ahogy cserepesre barnult testemen végigfutnak a cseppek,
ismeretlen erőket érzek
és nagy távolságokon gondolkodom.
Hiszen ki se tudná megmondani,
honnan hozta ide ezeket a felhőket a gyorsjárású szél,
járhattak ők már nagy városok felett is,
tízemeletes palotákat súrolhattak pár nappal ezelőtt.
Ha pedig továbbmennek,
valamelyik sziklás hegy tetején ütődtek volna széjjel nagy
hiába.
Nem tudom én, volt-e céljuk vele,
hogy éppen itt bomlottak esővé,
de azt tudom,
ez az eső jót tesz nekem,
jót tesz a gyerekeknek,
és bizony jót tesz a krumpliföldeknek is.

Forgatag

Nincs a világon semmiféle csonttorony
a forгатagban mindenki benne van,
olykor taszítanak,
olykor lépkedek,
de hozzám valaki mindig tartozik.
Ha éhezem,
hát éhes milliók,
ha szeretek,
hát énekes rigók,
ha harcolok,
hát a barátaim,
ha meghalok,
hát hulló levelek.

KORFORDULÓ
(A Sándor László szerkesztésében megjelent)

és más, azóta előkerült írások)

Csillagok

Messze van tőlem paplanos ágyad,
hozzám simul a tiszta föld.
Az erdő ezer hangon szólítgat engem,
s az arcomat érinti egy-egy denevér.
A hegyeken őrüzek lobognak,
egész éjszakán át égnek,
én is egész éjszakán át ébren vagyok.
Az éjszaka tiszta és telve van csillagokkal,
nem tudom elfeledni a szemedet.

Sáfáry László a nevem

Fiatal vagyok.
Korán terebélyesedtek vágyaim
szülőföldem hatalmas hegyei között.
Gyermekszemmel láttam a katonavonatokat.
Virágosan mentek
és nyomorékokat hoztak visszafelé.

1930

Vágy

Apám szemétől tengert örököltem,
a végtelenség mámoros ízét.

A vágyam magasba szökken.

S egy eltévedt sirály száll
a hegytetőn, a tengerszem felett.

1930

Magány

Dobd el a kongó, nagy kolompot!
Hiába szól az, csak nyakad szorítja.
A csend is fojtogat...
A harangvirágok muzsikája vár.

1930

Egy pillanat

Revey Ferencnek, Argentína

A messzeségen nevetni kell!
Egy pillanat,
s a nap körülcsókolja a sápadtarcú földet.
Egy pillanat,
s megcsókolja kedvesemnek mind a két szemét.

1930

Miért szaladsz el?

Szemem beléd mart vágytól mérgezetten.
Miért szaladsz, mint ki megharagszik?
Nem fáj nagyon, azt rögtön észrevettem.

1930

Alkonyaikor (1.)

Gyors pacsirta száll az égen,
s búzaföldre hull pihenni...

Úgy remeg most barna tested,
mint a szélben a kalászkok,
forró szélben a kalászkok.

1930

Sokat sírnak az emberek

Izmunkat gépekbe töltögetjük.

Sok száraz akta agyvelőnket issza.

A földbe vetjük meggyült bánatunkat.

Régente vígan kiáltoztam vissza
a bolondozó kakukknak...

Sok sírást hallottam azóta,
s a torkom berekedt.

1930

Feljött a hajnal

A bánatok az arcomon
sötét vigyázzban állnak.

De feljött a melegszerű hajnal!

A bánatok a fényben fulladoznak.

1930

XX. század

Gyárkémények lihegnek
rokkant áriákat...

A szivárvány koromba fűlt.

Segítség! Segítség!
Meghal a szépség!
Meghal az erő!

Színek égnek a nagyhasú kohókban.

1930

Alkonyaikor (2.)

Nappal az égről bő zuhatagban ömlik a fény.
Éjjel a hold és emberi lámpa versenyeznek.
Alkonyatkor két szemed világít!

1930

Vihar van készülőben

Valami fáj nekem...
Vihar van készülőben,
s a hegyek között nyájakat terelnek.
Tegnap sokáig vigasztaltam egy megijedt embert.
Én megvárom a vihart,
mert szeretem, ha világunk széleiről összefut a villám.
Hirtelen felderíti szomorú szemünket
s a szomszédos csillagokra átsuhan pihenni.

1930

Hit

Ezer év teríti ránk az árnyát.

A dombon játszik pár piros parasztyerek,
a fény fölöttük halhatatlan,
s a fény alá még mi is eltalálunk.

1930

Korforduló

Ó, már mólóban vannak a fekete percek,
ölelésünkre várnak a ragyogó évezredek.
Keleten új szivárvány barátkozik a Nappal!
Még egyet-kettőt nyújtózkodunk
és csillogó, végtelen acéllemezekből
új szárnyakat építünk a Földnek!

1930

Eső

Az eső magasról jön
és halkan fürdeti a fákat.
A kedvesem messziről indult,
ó, mikor ér hozzám!?
A szívem forró és száraz,
mint a sivatag,
ahol most hervad egy elfújta pálmalevél.

1931

Ketten

Köröskörül a szürkeség recseg.
Arcodról felém hajlanak messzi vidékek,
és szemedben megtalálom a rétek bársonyát.

1931

Vaskohó

Erdő szélén,
a hegy tövében
sistergő vaskohó.
Szíved fölött,
melled tövében
nyugszik a fejem.
Indul egy sereg nagy motor:
a vas most messzi megy.
A hegy tövében maradunk!
Csókolj!
Nem adlak senkinek!

1931

Kis patakok

Kis patakok,
daloljatok!
Kedvesem most serdül gyönyörű virággá.
Engem messze röpít tőle a fekete lokomotív,

vigyázzatok rá, zúgó vízesések!

1931

Néha pénzem is van ^[*]

Talán többet ittam a kelleténél.
Aranyosan rezgett a bor,
mint a napfényben kedvesem haja.
Szép ez a világ körülöttem,
szétozom köztetek, fiúk!
A kirakatok kincsét:
a csillogó ruhákat, gyöngyöket,
a végtelen hosszú kolbászokat
mindet nektek adom!
Kedvesemnek, aki sokáig várt reám,
elviszem azt az égő, piros gömböt,
mely a háztető felett forog!

1931

[*] A *Talán többet ittam* c. vers korábbi változata. Sándor László megjegyzése [\[vissza\]](#)

Most még messze vagy mitőlünk

Most még messze vagy mitőlünk, kedvesem.
Barátaimmal hatalmas hidakat építünk
kőből, acélból, gondolatból.
Ha hozzám suhansz a hídon,
örülni fogok,
és nyakad körül megpihennek hálás karjaim.

1931

Ezüstös folyók partján

Ezüstös folyók partján
éhes emberek hívják az eget, az óceánt.
Kiáltásuk reszketve úszik
Ipolyon, Maroson, Dunán, Visztulán.

1931

Erős vagyok

Erős vagyok, mint a csákány,
a viskók hajlott falát lebontom.
Öreg legény,
fázol a szeles sikátorokban,
szorítsd meg kezemet,
két kéz melegebb a társtalannál,
és arcod száz ráncának anyját én is ösmerem.

1931

Véreim

Fejük felett a gondok úgy bokáznak,
mint részeg részesek gyümölcsvesztett tarlón.
Az élet sorsa csillog a mesgye táján,
mint boldog és erős kalangya,
mely vére lesz sok kemény parasztnak.
Ó, szomorú az elhullt búzaszemek sorsa!
Várnak,
és durva lábak járnak fölöttük.
Várnak,
és éhes varjak keringenek fölöttük.
Várnak,
amíg lehull a hó
és mindent elsimít.

1931

Nyár

A föld ajándéka összehordva áll.
Kevés, kevés!
Káromkodik a gazda,

követ hajít a madárseregre.
Az eresz alatt éhes szájak csipognak.
Zöld bogárka száll a nap felé,
és gyors fordulással üldözik a fecskék...
Új élet dallamát hallottam szavukból,
mikor friss szerelmüket csicseregték.

1931

Megvolt az aratás

Megvolt az aratás,
kenyerünk nincsen.
Emelkedik a földnek a melle,
rengenek rajta vérszínű pipacsok.
A pipacsot meghagyták nekünk.
Miénk a vér,
miénk az igazság mámore!
Szószékről hiába koppan felénk az alázat igéje,
mi együtt megyünk a kenyér után!
Pernyét és kormot hordoz az esti szél,
előre!
Nagy örömmre készít sokezer csillag.
Gyúlnak már a tüzek a havasokon.

1931

A falvak sarában térdig gázolunk

A falvak sarában térdig gázolunk,
és aszfalt simul lábunk alatt
a tarka metropolisokban.
Hajrá, Magyarország!
Rohanj, rohanj!
Az aszfalt alatt,
a sár alatt
a földünk vére felvidul.
Merész izom és tiszta szív él rongyos zubbonyunk alatt.
Hajrá, Európa!
Rohanj, rohanj!
Nemsokára barátok leszünk:
a föld, a fény, a gép, a gyár
és mi,
kik összefogóztunk a felgyülő világtájak alatt.
Hajrá, Földgolyó!

Rohanj, rohanj!
Robban az ócska világ!

1931

Hegylakók

Felétek nincsen délibáb,
csak ködverő hegyek.
A napsugár itt messze van,
nektek szomszédotok.
Magasban élő hegylakók!
Én köztetek vagyok.

1931

Megérdemeled

A dombtetőn a kis fa
Áprilisban
Merész csipőjű lombba omlott.
A májusi
Madárraj elkerülte megkopott kegyét.

Megelőzted a tavaszt?

Ne fájjon, hogyha megharagszik.

(1930-31)

(Megjelent: *Napjaink*, 1985/11)

Régen indultam én már tehozzád

Régen indultam én már tehozzád,
feléd vezettek gyors vágymim.
Régen jössz te is szívemhez,
és nekünk virul itt ez a bokor.
Nézd, ott a völgyben most aratnak!
Aranykalászra dől aranykalász,
így hullsz te mostan két karomba,
érett magoknak sorsa ez.

1932

Hazám patakjai mentén

Hazám patakjai mentén
éhező zsellérek és szomorú szerelmesek élnek.
Az öreg Duna felém hozza a sóhajokat.
Sok mindent ki kell még mondanom!
Mindjárt, mindjárt erőre kap szívem!
Borzas hajadba merítem arcomat.

1932

Barátság

Most még éhség és vörösbor változtatja napjaim színét.
Sokszor emelkedik öklöm
a milliók öklével együtt,
és sokszor vagyok magamban is.
De már messzi időkbe hajlik életem,
boldog aratások és szerelmes órák énekei közé.
Szeressetek engem,
súlyos életünk fiatal vándorai!
Harc az én életem értetek is,
és mellettetek talál engem
az öröm és a szomorúság.

1932

Virágpor száll a levegőben

Virágpor száll a levegőben,
és ring a hegyoldal köröskörül.
Sok bánat száll a levegőben,
és reng már a föld.
Sokan éheznek, börtönben ülnek,
de új sors, új világ van készülőben,
és jövünk már mi, új emberek!
Virágpor száll a levegőben,
itt van már, kislány, a te időd is!
Az én bánatom az egész világ,
az egész világ az én hitem!

Jöjj velem játszani, harcolni, vándorolni,
légy a pajtásom, társam, szeretőm!

1932

Hullik a fáról a fenyőtoboz

Hullik a fáról a fenyőtoboz...
Máskor a szád kell,
most meleg szemed.
Nézz reám
és nézz a messzeségbe!
Szívük súlyával görnyedten lépnek
fiatal testvéreink,
forró éjszakák fiatal hajtásai.
Forró vágyaik hajtják előre őket.
Mi is közējük tartozunk!
Minket is forró vágyaink hajtának előre!
Erő, erő!
Szegődj mellém induló harcaimhoz!
Magasba lendítettem szívemet!
Ragyogva száll,
szikrázva száll,
csodás csillagként mutatja utamat.

1932

Van sok ellenségem

Van sok ellenségem
és vannak elvtársaim.
Nőj fel,
felneősz te, kis barátom,
élni fogsz egy fényesebb világban!
Ó, mondd majd egyszer, mondd,
hogy Sáfáry szíve tiszta lánggal égett,
és nagyon szerették őt a gyerekek.

1932

Fiatal fák

A sugár fenyőfák és a tölgyek pusztulnak lassan,
 a tél szaggatja a fák levelét.
 Ahol annyit rejtőztem a sűrű csendben,
 már csak néhány fa mered a magasba lombtalanul.
 Kopár hegyeket látok,
 és az alacsony novemberi hóból
 csak nagyritkán tör elő a fiatalos.
 De ki is ültetett volna?
 Pénzemberek jöttek ide messzi földekről,
 idegen nyelven beszéltek
 és idegen szívvel mentek tovább.
 Idegen nyelven osztottak parancsot:
 és hulltak a fák.
 Hulltak a fák és hulltak az iskolák is,
 ahol még az én nyelvemen tanultak,
 és hulltak mind,
 amik énnekem kedvesek.
 De felütöm én tanyámat a régi ösvények mellett
 és őrzöm a megmaradt fiatalost.
 Tanyámat nem jelzi semmiféle zászló,
 csak a hozzám jövő szegények és fiatalok.
 Lehet, hogy nagy viharok jönnek a hegyekből,
 és a népeken is végigront újra a háború és pusztulás,
 vagy egy kis szellő hidege dönt el engemet.
 De sorsom fel van írva és magyarul van felírva
 a földemen, a fiatal fák levelén.

1935

Látófa

Magas látófa áll s a földeken,
 a csósz itt őrködik, ha van mire,
 most fehér körös-körül az egész láthatár,
 esik a hó,
 lépéseimnek sincsen már nyomuk.
 A hó alatt most pihen a föld,
 a meleg földben nő a csira...
 A világ már régtől régen teremti önmagát,
 forró szelek suhantak át a tengeren,
 teremtő porszemek hulltak alá
 itt a földeken
 s amott a dombok szikláira,
 mégis hiába lesz az aratás,
 kevés embernek lesz kenyere,
 hiába lesz a szüret,
 kevés embernek lesz bora.
 A teremtés munkája elakadt,

nem elég lesni a napot, esőt,
az időjósok jelentéseit,
a szelek szárnyán sem jön teremtő, finom homok.
De porszem vagyok,
porszem vagy te is,
és mindannyi ember, ki jobbat akar,
nem hiába hulltunk az életbe a határtalan időből,
a teremtés munkája folytatásra vár,
az idő parancsát nekünk kell teljesíteni!
Akár lágy homok leszünk,
akár viharként fogunk a földre rázuhanni,
derékba fognak törni a korhadtt fák
és a korhadtt emberek!

(Megjelent: Magyar írás, 1935. november)

Játék

A víz mellett találtam egy csigát,
háztalan volt és kék, mint az ibolya.
Mégfogtam és a patakba tettem.
Egy kiálló száraz kis kődarab lett a börtöne.
Játék volt ez nekem,
neki kegyetlen és titokzatos csapás!
Milyen gyenge és kicsiny vagyok,
ha a hegyek felé fordítom szemem
és látom az évszázados, mozdulatlan tölgyeket!
Ha meg lenézek a lábam elé,
mekkora erő vagyok,
micsoda hatalom!
Ó, hogy csúszott,
hogyan mászott a szerencsétlen csiga,
már tízszer ment körül a tenyérszerű kövön,
minden pillanatban nyújtogatta szarvait,
s mindig be kellett ijedten húznia!
Végül kifárasztották az ellenséges, hideg habok
és megpihent börtöne közepén.
Még sajnáltam a szegény csigát,
a partra tettem,
eredj utadra,
földünk kicsinyke kék virága!
Én is tovább indultam vidáman,
hiszen olyan jó szabadnak lenni,
és még jobb szabadságot osztani!
Még egyszer visszanéztem a part felé,
ahol olyan hatalmas voltam, egy élet ura!
Már két csiga kúszott egy páfránylevelen,
és kék volt mind a kettő, mint az ibolya.

(Megjelent: Magyar írás, 1935. november)

Kristály

Budapesten jár most a kedvesem,
biztosan átmegy a parkokon,
ahol az egyik padon ülve
a zsebemben kutattam egy fél kiló kenyérre,
a parkokon, ahol lányokkal is jártam,
és kezem meg szám végigsimított arcukon.
Szép a múlt,
de szebbek mostani napjaim
és még szebb a kedvesem!
Várom is már vissza erősen
és a karomban érzem,
amint a parton rámsimul az este.
Mint az esti szellő,
olyan lágy az ajka,
és mint a kristály,
fehér és kemény a teste.

1940

Nyár

Napsugárba bujt a kedvem,
s belém bujt a napsugár.
A folyóba bujt a kedves,
ott nevet egy kő mögöl.
Karcsapásról karcsapásra
úszom egyre őfelé;
most suhanunk: fehér habban
barna szálfá s rózsaszál.
Csendes vízben ringatózva
talál ránk az alkonyat.
Gyere, gyorsan vedd ruhádat,
meg ne fázzál, kedvesem!
Simulj meleg karjaimba,
tedd szívemre fejedet!
Úgy remeg most sima tested,
mint a szélben a kalász.
Túl a parton csendesen ül
horga mellett egy halász...

1940

Zúzmara

Jól éreztem magam veled,
de most már indulok haza.
Fegyverre nincs szükségem:
a lombokra hulló lassú zúzmara,
a szívünkre lassan húzódó hideg
nem fél a tanktól,
nem fél a gépfegyverektől,
tedd félre revolvered, barátom!
Nyugodtan megyek át az éji erdőn:
a közelgő téltől szüköl a szürke farkas,
a szarvasbika félve emeli fejét,
pompás dísze avarba hullik nemsokára
az őszi fák alatt.

1940

Venyige

A Naphegyen s a Pálhegyen újra ott a hó,
a szőlőkarók sem látszanak.
De jó lesz szánkára kapni délután!
Barátaimmal kimegyünk:
megnézzük, a bor nem fagyott-e meg?
Európa sorsát és Ázsiáét
szabadon megbeszéljük
néhány mélyítő pohár között.
De jó itt lenni, cimborák!
Kevés öröm kell nekünk,
csak egyként legyen a szellemé s a testé.
Milyen jó, hogy a kedvesem is itt van:
Ő főz gulyást nekünk,
éhes és bölcs férfiaknak,
s megmelegíti kezem,
mert a tüzrevaló venyigét a hó alól
én emelem ki.

1940

ISBN 978-963-06-5469-2
ISSN 1216-1861

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

2008 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
